

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z powództwa J.Ś.

przeciwko K. w W.

o odszkodowanie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w dniu 15 stycznia 2026 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego

w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2025 r., sygn. akt XIV Pa 68/24,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 marca 2024 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2024 roku w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa J.Ś. przeciwko K. w W. o świadczenie odszkodowawcze w punkcie 1. zasądził od K. w W. na rzecz J.Ś. kwotę 47 512,32 zł (czterdzieści siedem tysięcy pięćset dwanaście złotych i trzydzieści dwa grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 września 2017 r. do dnia zapłaty; w punkcie 2. zasądził od K. w W. na rzecz J.Ś. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu; w punkcie 3. nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 15 837,44 zł (piętnaście tysięcy osiemset trzydzieści siedem

złotych i czterdzieści cztery grosze).

Wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2025 r. Sąd Okręgowy w Warszawie po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2025 r. w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa J.Ś. przeciwko K. w W. o odszkodowanie na skutek apelacji pozwanego K. w W. od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia z dnia 18 marca 2024 r. w punkcie 1. oddalił apelację; w punkcie 2. zasądził od pozwanego K. w W. na rzecz powoda J.Ś. kwotę 1350,00 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od ogłoszenia wyroku do dnia zapłaty.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie skargę kasacyjną złożył pozwany K. w W. podnosząc zarzuty naruszenia prawa materialnego: 1) art. 295 § 1 pkt 1 k.p. w zw. z art. 295 § 2 k.p. poprzez ich błędną wykładnię i uznanie a priori, że wniosek o zawezwanie do próby ugodowej stanowi czynność przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub zaspokojenia roszczenia, a w konsekwencji przyjęcie, że przerywa bieg przedawnienia roszczenia w sprawie o zapłatę, w sytuacji gdy nie każdy wniosek o obyczajami, w szczególności wobec podniesienia przez pozwanego zarzutu przedawnienia; 2) art. 295 § 1 pkt 1 k.p. w zw. z art. 84 k.p. poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że zawezwanie do próby ugodowej obejmującej bezwarunkowe żądanie zapłaty pełnej kwoty należności głównej wraz z odsetkami, bez jakichkolwiek propozycji ugodowych, mając na względzie charakter roszczenia, którego nie można się zrzec, mogło stanowić czynność przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia skutkującą przerwaniem biegu przedawnienia. Podczas gdy instytucja zawezwania do próby ugodowej nie stanowi swego rodzaju wezwania do zapłaty roszczeń, będących pod prawną ochroną przed zrzekaniem się i jako takie nie mogą korzystać ze skutków przewidzianych w art. 295 k.p.; 3) art. 295 § 1 pkt 1 k.p. w zw. z art. 54a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych („u.f.p.”), poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że jednostka sektora finansów publicznych miała obowiązek sporządzenia wyjściowych propozycji ugodowych i mogła zawrzeć zgodnie z prawem ugodę w niniejszej sprawie bez wcześniejszej pisemnej analizy skutków ugody dla tej jednostki. Tymczasem, jednostka sektora finansów publicznych jest zobowiązana

do sporządzenia pisemnej analizy skutków prawnych ugody i wzajemnych ustępstw przed zawarciem ugody, a do zawarcia ugody na zasadach określonych w art. 54a u.f.p. nie może dojść np. w przypadku gdyby należność główna nie była kwestionowana, a rozważane były wyłącznie rezygnacja z części należności lub należności ubocznych (odsetek); 4) § 15 Regulaminu wynagradzania pracowników Agencji Nieruchomości Rolnych z dnia 18 marca 1992 roku, poprzez nieprawidłową wykładnię polegającą na odejściu od literalnego znaczenia aktu prawnego - § 15 Regulaminu wynagradzania pracowników ANR i uznanie, że przepis swoim zakresem zastosowania obejmował również sytuacje, w których stosunek pracy wygasa z przyczyn niezależnych od pracodawcy; 5) § 15 Regulaminu wynagradzania pracowników Agencji Nieruchomości Rolnych z dnia 18 marca 1992 roku w zw. z art. 42 § 3 k.p. i art. 51 ust. 7 pkt 2 p.w.u.KOWR, poprzez nieprawidłową wykładnię i nieusprawiedliwionym uznaniu, że ustanie stosunku pracy w niniejszej sprawie spełniało przesłanki wypłaty dodatkowego świadczenia pieniężnego, ponieważ zaproponowane warunki pracy i płacy stanowiły radykalne obniżenie wynagrodzenia, co uzasadniało odmowę przyjęcia warunków pracy i pracy przez powoda i jako takie stanowiło przyczynę dotyczącą pracodawcy.

Skarżący podniósł również zarzut naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 185 i art. 185 § 1¹ k.p.c. poprzez niepoddanie pod rozstrzygnięcie Sądu, celu i intencji wzywającego do próby ugodowej ani okoliczności sprawy, także w kontekście nadużycia uprawnienia procesowego i czynności procesowej sprzecznej z dobrymi obyczajami. W konsekwencji błędnej oceny, że badanie ww. okoliczności leżało w wyłącznej kompetencji sądu prowadzącego postępowanie pojednawcze, postępowanie w niniejszej sprawie nie doprowadziło do ustalenia i oceny wszystkich istotnych okoliczności niniejszej sprawy, w tym do nierozpoznania podniesionego zarzutu przedawnienia. Sąd orzekający w sprawie o zapłatę zobowiązany był do stosowania ww. przepisów postępowania, w zakresie zbadania czy wnioski o zaniechanie do próby ugodowej mógł skutecznie przerwać bieg terminu przedawnienia - jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że jest ona oczywiście zasadna gdyż w świetle treści uzasadnienia do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2025 r. w sprawie sygn. akt III CZP 22/24, Sąd Najwyższy uznał, że „w postępowaniu rozpoznawczym istnieje miarodajna możliwość wyjaśnienia, w jakim celu złożono wniosek o zawezwanie do próby ugodowej. To bowiem w tym postępowaniu sąd ma instrumenty, aby ocenić, czy w świetle art. 123 § 1 pkt 1 k.c., w okolicznościach danej sprawy, zawezwanie do próby ugodowej spowodowało przerwanie biegu przedawnienia, czy też dochodzone roszczenie uległo przedawnieniu. Zasada winno być przyjęcie, że złożenie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej skutkuje przerwaniem biegu przedawnienia, jednak w okolicznościach konkretnej sprawy cel wniosku może zostać podważony. Wówczas oceny wymagać będą zewnętrzne (obiektywne) okoliczności złożenia tego wniosku”¹. Sąd Najwyższy w treści uzasadnienia wskazał konkretną argumentację, z powodu której to właśnie sąd rozpoznawczy ma odpowiednie instrumenty do zbadania celu zawezwania do próby ugodowej i okoliczności w jakich wniosek został wywiedziony. W świetle takiego rozstrzygnięcia Sadu Najwyższego, nie ulega wątpliwości, że sąd meriti w niniejszej sprawie miał obowiązek dokonać oceny skutków zawezwania do próby ugodowej a nie sąd prowadzący postępowanie pojednawcze. Jedynie sąd rozpoznawczy miał narzędzia do tego by ocenić, czy wierzyciel rzeczywiście miał na celu dochodzenie roszczenia. Skarżący wskazał, że istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 295 k.p. w związku z art. 185 k.p.c. budzących poważne wątpliwości, które powodują rozbieżności w orzecznictwie w kontekście, czy właściwy do badania celu i intencji wzywającego do próby ugodowej jest wyłącznie sąd pojednawczy, czy sąd rozpoznający sprawę co do istoty.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie lub innemu Sądowi równorzędnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach za wszystkie instancje wraz z wnioskiem o orzeczenie o zwrocie spełnionego świadczenia na zasadzie art. 398¹⁵§ 1 w zw. z art. 415 k.p.c., ewentualnie, uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i rozstrzygnięcie o

kosztach procesu za wszystkie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, a także z orzeczeniem o zwrocie spełnionych świadczeń na zasadzie art. 398¹⁶ w zw. z art. 415 k.p.c. Niezależnie od wybranego rozstrzygnięcia pozwany wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej wedle norm przepisanych i podtrzymał uprzednio sformułowany wniosek o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych za postępowanie w obu instancjach.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o: oddalenie skargi kasacyjnej w całości; wyznaczenie rozprawy w niniejszej sprawie; zasądzenie od Pozwanego w każdym z przypadków rozstrzygnięcia na rzecz Powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Skarżący ma więc obowiązek skonkretyzować przyczynę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i ją uzasadnić.

Należy przypomnieć, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca

zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Skarżący sformułował wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie wskazując jednak przesłanki kasacyjnej wynikającej z treści art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. Nie jest więc jasne, jakie przyczyny kasacyjne, według skarżącego, uzasadniają przyjęcie skargi do rozpoznania. Takie uchybienie uniemożliwia zbadanie zasadności wniosku. Nie jest bowiem rolą Sądu Najwyższego domyślanie się, którą przesłankę kasacyjną skarżący dostrzega, ani poszukiwanie w uzasadnieniu skargi argumentów pozwalających na przyporządkowanie stanowiska skarżącego do jednej z przyczyn kasacyjnych.

Nawet jeśliby przyjąć, że przesłankami przyjęcia skargi kasacyjnej są oczywista zasadność oraz potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, które powodują rozbieżności w orzecznictwie, to skarżący nie zdołał wykazać ich istnienia w okolicznościach tejże sprawy.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. zob. wśród wielu m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392). Skarga kasacyjna służy kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego

orzeczenia). Wskazano tam m. in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Tym samym skarga kasacyjna pełni funkcję kontrolną i gwarancyjną, skupiając się na kwestiach o znaczeniu ogólnosystemowym, a nie wyłącznie na indywidualnym interesie strony.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 Nr 3, poz. 52; z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 Nr 10, poz. 156).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem

stosowania prawa. Chodzi naturalnie o przypadki, gdy przepis nie doczekał się jeszcze wykładni bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które skarżący powinien przytoczyć. Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne. (zob. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2018 r., I UK 492/17, LEX nr 2604272).

Analiza skargi kasacyjnej oraz materii przedmiotowej sprawy prowadzi do wniosku, że kasacja złożona w niniejszej sprawie została potraktowana przez Pozwanego jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W skardze Pozwany podnosi te same okoliczności i zarzuty co w toku postępowania przez Sądem Rejonowym i Okręgowym. Brak jest w niej wykazania, że orzeczenie Sądu Okręgowego jest wadliwe, nieważne, czy też wymaga analizy pod kątem ochrony interesu publicznego, jednolitości orzecznictwa, czy też prawidłowej wykładni przepisów prawa. Przeciwnie, z orzeczenia Sądu Okręgowego wynika, iż wpisuje się ono w ugruntowaną linię orzecniczą, jest oparte na dorobku Sądu Najwyższego, również tym najnowszym, jak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2025 r., III CZP 22/24. W związku z powyższym, wniesiona skarga kasacyjna nie spełnia ustawowych przesłanek dopuszczalności i nie jest uzasadniona potrzebą zapewnienia jednolitego stosowania prawa oraz eliminacji orzeczenia obarczonego istotnymi wadami prawnymi. Dotychczasowy dorobek orzecniczy jednoznacznie rozstrzyga wszystkie kwestie, zakwalifikowane przez skarżącego w skardze kasacyjnej, jako zagadnienia, które powinny być ponownie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Oczywiście jest zatem, że ich problematyka została wszechstronnie wyjaśniona, zaś samo orzeczenie Sądu Okręgowego wpisuje się w aktualną linię orzecniczą, która w sposób jednolity zaczęła być stosowana przez sądy powszechne w sporach pomiędzy byłymi pracownikami Agencji Nieruchomości Rolnych a Pozwanym przy rozpoznaniu składanych przez nich pozwów o odszkodowanie oparte o § 15 Regulaminu wynagradzania pracowników Agencji Nieruchomości Rolnych.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c., odrzucił skargę kasacyjną.

M.G.

[a.ł.]